

Yılsonu Katma Değer Vergisi Uyarıları

Özet

Yılsonu işlemlerinde Katma Değer Vergisi açısından dikkate edilmesi gereken konular.

Bu bülten, yıl sonu işlemlerinde Katma Değer Vergisi açısından dikkate edilmesi gereken konuları özetlemek ve hatırlatmak amacıyla hazırlanmıştır.

1. Usul Hükümlerine Uyum

Katma Değer Vergisi Kanunu'nda, usul hükümlerine uyulmamış olması, cezalar yanında bazı haklardan yararlanılmaması sonucunu doğurabilmektedir. Bu nedenle her şeyden önce işlemlerin yasalarda belirtilen şekil şartlarına uyulması önem taşımaktadır. Örneğin;

- Defterlerin tasdiklerinin zamanında yaptırılmış olması ve defterlerin basılmış olması gerek usul açısından gerekse de KDV indirimi açısından son derece önemlidir.
- Alış / satış faturalarında KDV oranının gösterilmesi ve tutarının ayrıca yazılmış olması, belgelerde yer alan KDV tutarlarının kayıtlara doğru alınıp alınmadığı gibi konular, önemli sonuçlar doğurabilmektedir.
- Faturaların süresinde kesilmiş olması önemlidir. Geç düzenlenen faturaların dönem kaymalarına neden olmaması gerekir.
- Katma değer vergisi ile ilgili olarak tek düzen hesap planında yer alan 191 ve 391 hesaplarının kullanılması şarttır. Benzer şekilde, devreden KDV tutarı her dönem için ayrı ayrı görülebilecek şekilde kayıtlarda yer almalıdır.

2. Yapılan Giderlerin KDV Açısından Değerlendirilmesi

a) KKEG

Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre gider olarak değerlendirilmeyen tutarlar kayıtlara alınırken, söz konusu tutarların içerisindeki KDV'nin de ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

b) Bağış ve yardımlar

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10. maddesinde bedelsiz verilen aynı ve nakdi değerlerin gider yazılmasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Öte yandan, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17. maddesiyle, bedelsiz bazı teslimler katma değer vergisinden istisna edilmiştir. Bu maddede yer alan istisna düzenlemesi, istisnaları hariç, kısmi istisna niteliğindedir.

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 30. maddesinde yer alan düzenleme gereği, vergiden istisna edilen teslimler nedeniyle yüklenilen KDV'nin indirimi mümkün değildir. Bu çerçevede indirilemeyen KDV tutarı gider olarak dikkate alınacaktır.

Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarının yukarıda belirtilen maddelerinde yer alan indirim, bazı bağışlarda sınırsız olmasına karşılık, bazı bağışlarda belirli sınırlar içinde mümkün bulunmaktadır. Bu nedenle hem indirilecek KDV tutarının, hem de gider yazılacak KDV tutarının belirlenmesinde bu konuya dikkat edilmelidir.

c) İmha edilen mallar

KDV Uygulama Genel Tebliğinde, KDV Kanunu'nun 30/c maddesinde; deprem sel ve Maliye Bakanlığı'nın yangın sebebiyle

mücbir sebep ilan ettiği yerlerdeki yangın sonucu zayı olanlar hariç olmak üzere, zayı olan mallara ait KDV'nin indirim konusu yapılamayacağı hükmüne bağlanmıştır.

Dönem sonlarında imha edilen mallarla ilgili düzeltmenin yapıp yapılmadığına bakılması gerekmektedir. İmha edilen mal mevcut ise ve düzeltmesi de yapılmamış ise bu konuda mutlaka değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Bu çerçevede, zayı olan mallara ait yüklenilen ve daha önce indirim konusu yapılan KDV'nin, imha tarihini kapsayan vergilendirme dönemine ait 1 no.lu KDV beyannamesinin "İlave Edilecek KDV" satırına dahil edilmek suretiyle indirim hesaplarından çıkartılması gerekmektedir.

Bu konunun aksine hareket etmek isteyen firmaların beyannamelerini ihtirazı kayıtlı vererek konuyu yargıya taşıma olanağını değerlendirmeleri gerekmektedir.

d) Fireler

Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 08.08.2011 tarih ve 60 sayılı Katma Değer Vergisi Sirküleri'nde, mallarda değer kaybının ve yüklenilen KDV'nin indirim hakkının üçlü bir ayırım çerçevesinde (zayı olma, kısmi değer düşüklüğü ve fire) değerlendirildiği görülmektedir.

Fire, bir malın imalat sürecinde veya tüketiciye arzına kadar kendi doğal akışı içinde uğradığı fiziksel kayıp olarak tanımlanmaktadır.

İmalat sırasında veya sonrasında meydana gelen firelerin zayı olan

mal kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır. Bu durumda, daha önce indirim konusu yapılan KDV'nin de düzeltilmesine gerek bulunmamaktadır.

Ancak, yasal düzenleme veya ilgili mesleki kuruluşlar tarafından belirlenen fire miktarını aşan kayıplara ilişkin giderlerin, Gelir veya Kurumlar Vergisi Kanunlarına göre kazancın tespitinde indiriminin kabul edilmemesi halinde, bu giderler dolayısıyla yüklenilen KDV'nin de indirim konusu yapılması mümkün bulunmamakta ve düzeltilmesi gerekmektedir.

Bu konunun aksine hareket etmek isteyen firmaların beyannamelerini ihtirazı kayıtlı olarak vererek konuyu yargıya taşıma seçeneğini değerlendirmeleri gerekmektedir.

e) Hurda satışları

KDV Kanununu 17-4-g maddesinde "metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt, cam hurda ve atıklarının teslimi" KDV'den istisna tutulmuştur. Söz konusu ürün gruplarının içeriği ilgili tebliğde açıklanmıştır.

KDV Kanunu'nun 30/a maddesine göre vergiden istisna edilmiş olan malların teslimi ile ilgili alış vesikalarında gösterilen ve maliyet içinde yer alan KDV indirim konusu yapılamaz. İstisna teslimin gerçekleştiği dönemde KDV'nin düzeltilmesi gerekmektedir.

KDV Kanunu'nun 18. maddesi kapsamında istisnadan vazgeçilmesi durumunda ise tevkiyat yapılması gerekmektedir.

f) Çalınan, kaybolan veya yanan mallar

Çalınan/kaybolan malların KDV Kanunu'nun 30/c maddesi kapsamında zayi olan mal olarak değerlendirilmesi gerektiğinden, çalınan/kaybolan veya yanan mallar nedeniyle yüklenilen KDV'lerin indirim konusu yapılmaması, indirilmiş ise ilgili dönemde hesaplanan KDV'ye ilave edilmek suretiyle düzeltilmesi gerekmektedir.

KDV Kanunu'nun 30/d maddesinde, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları'na göre kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen giderler dolayısıyla

ödenen KDV'nin indirilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

g) İthal ürünlerle ilgili gelen fiyat farklarında KDV

İthal ürünler ile ilgili olarak yılsonlarında gelen fiyat farkı faturalarında KDV ve gümrük vergisinin irdelenmesi gerekmektedir.

3. Defter Kayıtlarının Doğruluğu

a) İhraç kayıtlı teslimlerle ilgili KDV

KDV Kanunu'nun 11. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde yapılan düzenlemeyle, ihraç kaydıyla yapılan satışlarda, teslim tarihini takip eden aybaşından itibaren 3 ay içerisinde ihracatın yapılması halinde tecil edilen verginin terkinin öngörülmüştür. İhracatçılara mal teslim eden imalatçılara iade edilmesi gereken KDV, ihracat işlemlerinin tamamlanmasından sonra mümkün olmaktadır.

Söz konusu teslimlerle ilgili muhasebe kaydının ve takibinin düzenli olarak yapılması gerekmektedir. 192 hesap ile 392 hesabın karşılıklı çalıştırılması, tecil-terkin işleminin zamanında yapılması, iade alınması durumunda hesapların düzeltilmesi gerekmektedir.

b) Devreden KDV

Yılsonunda;

a) KDV hesaplarının kapanmış olduğunun,

b) Devreden KDV tutarının KDV beyannamesi ile uyumlu olduğunun

kontrol edilmesi önerilmektedir. Bu tespit edildikten sonra Devreden KDV ile ilgili olarak, yıl başındaki Devreden KDV ile yıl sonundaki Devreden KDV arasındaki farkın artması durumunda nedeninin mutlaka araştırılması gerekmektedir.

Devreden KDV'si bulunan firmaların istisna kapsamında işlemleri varsa ve iade almamışlarsa, bu konu değerlendirilmelidir. Alınan iadenin düşüklüğünden şüpheleniliyorsa, bu konunun da araştırılması gerekmektedir.

c) Henüz ulaşılmış faturalar

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 29. maddesinin üçüncü fıkrası gereği, indirim hakkının, vergiyi doğuran olayın meydana geldiği takvim yılı ile sınırlı olduğu unutulmamalıdır.

Bu çerçevede, ilgili faturanın bir sonraki yıl defterlerine yazılması halinde, faturada yer alan katma değer vergisinin indirim konusu yapılamayacağına dikkat edilmelidir.

d) Sorumlu sıfatıyla ödenen KDV

Dönem sonunda işlemlerin kontrolünde tevkiyatın doğru hizmetler ile ilgili olarak doğru şirketlere yönelik yapıldığı kontrol edilmesi gerekmektedir. Alt taşeronlara yaptırılan yapım işlerinde de tevkiyat yapılacağı unutulmamalıdır.

Tevkiyatlı fatura düzenlenmiş ise bunların KDV beyannamesinde beyan edilip edilmediği, beyan edilmiş ise beyanın doğruluğu kontrol edilmelidir.

Yılsonu değerlendirmelerinde 2 no.lu KDV beyannamelerinin zamanında ve düzgün şekilde verildiğinin kontrol edilmesi gerekmektedir.

e) İade hesabı ile KDV beyannamesinin uyumu

KDV Beyannamesinin;

- Tam istisna kapsamına giren işlemler,

- Diğer iade hakkı doğuran işlemler,

- İhraç kayıtlı teslimler

bölümlerinde yer alan istisnalara ilişkin "İadeye Konu olan KDV/Yüklenilen KDV" rakamlarının; şirketin defter kayıt ve belgelerine istinaden hesaplanan iade rakamları ile uyumluluğu kontrol edilmelidir.

Tenzil ettirilen tutarlarla ilgili düzeltmeler yapılmalıdır.

4. Diğer Konular

a) Ciro primlerinde KDV

Sonradan düzenlenmiş bulunan ciro primi, vade farkı, kur farkı, faiz ve primlerle ilgili faturalara dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu

faturalarda yer alan KDV, indirim ve iade açısından ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

b) Şüpheli alacakların içerisindeki KDV

Katma değer vergisinden kaynaklanan bir alacak için karşılık ayrılması düşünülüyorsa, Vergi Usul Kanunu'nun 323. maddesinde yer alan koşullar ve başta katma değer vergisi beyannamelerinde beyan edilmesi olmak üzere 334 seri no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde yapılan açıklamalar çerçevesinde konunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

c) Gider yansıtması

Yapılan giderin aynen yansıtılması durumunda, alımında KDV varsa yansıtmanın da KDV'li yapılması, yoksa KDV'siz yapılması gerekmektedir. Yansıtma faturasının tutarının orijinal fatura tutarından fazla olması durumunda, yansıtma işleminin hizmet sağlanması olarak değerlendirilebileceğine dikkat edilmelidir.

d) Dönemsel faturalar

Özellikle yurtdışına ödenen ve belli bir dönemde (birden fazla ay için) verilen hizmetleri kapsayan faturalarda iadeye konu işlemler için dönem kaymalarına indirim de ise yıl geçmemesine dikkat edilmelidir.

e) Faizsiz krediler için hesaplanması talep edilen KDV

Gelir İdaresi tarafından verilen özgelelerde, yurt dışındaki finans kurumları haricindeki şirketlerden temin edilen faiz ödemesi içermeyen krediler için, emsal faiz üzerinden KDV hesaplanarak beyan edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu konunun yıl bitmeden incelenmesinde yarar bulunmaktadır.

f) İndirimli orana tabi satışlar ile ilgili iade beyanı

İndirimli KDV oranına tabi (% 1, % 8) satışlar ile ilgili olarak yüklenilen ve indirim yolu ile giderilemeyen KDV'nin iadesi ile ilgili beyanın en geç satışı izleyen yılın Kasım ayı beyannamesi ile

beyan edilmesi gerekmektedir. Hak kaybı olmaması adına gerekli hesaplamaların yapılarak beyannamede ilgili bölümün doldurulması gerekmektedir.

Ayrıca yıl içerisindeki beyannameler ile beyan edilen ancak kullanılmayan iade tutarlarının da izleyen yıl Ocak ayı beyannamesinde beyan edilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

g) Zamanaşımı dolan iade talepleri

Daha önce KDV beyannamesine yazıldığı halde henüz nakden veya mahsuben iadesi alınmayan tutarlar içerisinde 5 yıllık zaman aşımına uğrayacak olanların taleplerinin standart iade dilekçeleri ile yapılması gerekmektedir.

Yıl içinde yukarıdaki işlemlerin yapılmış olması durumunda, ileride sorunlarla karşılaşmamak için, yapılan işlemlerin uygunluğunun bir kere daha kontrol edilmesinde yarar bulunmaktadır.

Bu bülten hakkında daha detaylı bilgi almak için aşağıdaki kişilerle temasa geçebilirsiniz.

Saygılarımızla,

Recep Biyık

Mevzuat Eğitim ve Araştırma Başkanı

Email: recep.biyik@pwc.com